

ADAPTAČNÝ PROGRAM

Vstup dieťaťa do MŠ je prvým krokom do spoločnosti. Táto udalosť prináša zmeny v živote dieťaťa, ale aj rodičov. Cieľom adaptačného programu je uľahčiť dieťaťu vstup do materskej školy a pomôcť rodičom pri vstupe dieťaťa do MŠ.

Adaptačný program materskej školy

Pre pokojný prechod dieťaťa z rodinného prostredia a plynulé zaradenie do materskej školy je potrebné:

1. Prijat' dieťa s úsmevom, radosťou a plnou pozornosťou učiteľky.
2. Vytvoriť pokojnú, príjemnú, pohodovú atmosféru MŠ.
3. Pedagogickým majstrovstvom a individuálnym prístupom učiteľky poskytnúť radosť a uspokojenie vstupom a pobytom v MŠ.
4. Získať si dôveru detí aj rodičov i umožniť prítomnosť rodiča v MŠ s dieťaťom.
5. V rozhovoroch s rodičmi získať informácie o individuálnych osobitostiach dieťaťa, jeho zdravotnom stave.
6. Umožniť dieťaťu postupne spoznávať prostredie MŠ.
7. Vytvoriť v spolupráci s rodičom adaptačný plán pre dieťa.
8. Umožniť dieťaťu vziať si obľúbenú hračku, vec.
9. Po dohode s rodičom postupne predlžovať pobyt dieťaťa v materskej škole bez prítomnosti rodiča.

Prvá časť adaptácie – prvé dni

V adaptačnom pobyte umožniť rodičovi podľa jeho želania pobyt s dieťaťom v materskej škole 1 h denne /v prípadoch- ak dieťa neustále plače, odmieta pobyt v MŠ/.

Po dohode s triednym učiteľom aj bez sprievodu rodiča podľa individuálnych osobitostí 1-2 hod.

Dieťa sa oboznámi s prostredím školy a zamestnancami.

Deti, ktoré už navštevovali kolektívne zariadenia, inú materskú školu spoznávajú nové priestory

školy, zamestnancov, adaptujú sa na nové zmenené podmienky. Podľa individuálnych osobitostí a po dohode s triednym učiteľom navštevujú MŠ 3-4 hodiny.

Druhá časť adaptácie

Dieťa je v MŠ bez sprievodu zákonného zástupcu dieťaťa do 10,00 h (resp. na 2-3 hodiny), alebo na dopoludnie (4-5 hodín). Dieťa pri príchode je potrebné odpútať od rodiča, s rodičom sa rozlúčiť veľmi rýchlo.

Dieťa sa oboznamuje so skupinou detí, s denným režimom, kultúrno-hygienickými návykmi, pobytom vonku. Získava spôsobilosti skupinového spávania sa, učí sa sebaobsluhy v prostredí MŠ. V tomto období je potrebné rešpektovať dieťa, jeho potreby a túžby.

Pri adaptačnom programe sa veľmi pozitívne osvedčilo, ak si dieťa z domu prináša svoju najmilšiu hračku, ktorú pani učiteľka rešpektuje.

Tretia časť adaptácie

Dieťa zostáva počas celého dňa v MŠ, aj počas popoludňajšieho odpočinku. V tomto prípade, rodič hneď po popoludňajšom odpočinku prichádza pre dieťa a postupne predlžuje čas jeho pobytu v MŠ podľa individuálnych osobitostí dieťaťa a svojich potrieb.

Dĺžku adaptácie je potrebné prispôbiť dieťaťu a jeho adaptovaniu/prispôbovaniu na prostredie školy a ako aj sociálne prostredie školy /skupina detí, pedagogickí zamestnanci)

Ak dieťa nevie prijať život v MŠ, je potrebné po konzultácii s rodičom prerušiť jeho dochádzku do MŠ na nejaký čas, prípadne odložiť dochádzku na ďalší školský rok.

Riaditeľka školy dodržiava platnú legislatívu a postupuje v súlade s § 18 ods. 17, § 59 ods. 4 zákona č.245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a § 3 ods. 3 vyhlášky MŠ SR č 306/2008 Z. z. o materskej škole v znení neskorších predpisov.

1. Riaditeľka školy rozhoduje o prijatí dieťaťa na predprimárne vzdelávanie v súlade s § 5 ods. 14 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2. V rozhodnutí o prijatí môže určiť adaptačný alebo diagnostický pobyt dieťaťa v materskej škole, ktorý nesmie byť dlhší ako tri mesiace.
3. Riaditeľ materskej školy určuje, po prerokovaní so zákonným zástupcom, zaradenie dieťaťa do triedy a dĺžku adaptačného alebo diagnostického pobytu dieťaťa, ktorý je zameraný na postupnú socializáciu a diagnostikovanie.
4. Z dôvodu ľahšej adaptácie dieťaťa môže riaditeľka prijať dieťa na čas adaptačného pobytu, v ktorom zákonný zástupca privádza dieťa do materskej školy postupne na jednu hodinu, dve a najviac štyri hodiny, spolupracuje so zákonnými zástupcami a po prevzatí dieťaťa z MŠ zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa. Ak sa dieťa zadaptuje v materskej škole, môže dieťa po dohode zákonného zástupcu s triednym učiteľom a riaditeľom pravidelne navštevovať materskú školu v dohodnutom čase.
5. Pri zníženej adaptačnej schopnosti dieťaťa a v záujme zdravého vývinu dieťaťa môže riaditeľka po prerokovaní so zákonným zástupcom rozhodnúť o prerušení dochádzky dieťaťa do materskej školy na dohodnutý čas.

V rozhodnutí o prijatí dieťaťa do MŠ môže riaditeľka určiť adaptačný pobyt dieťaťa v materskej škole. Prijatím dieťaťa a jeho prvotným vstupom do materskej školy prebieha proces adaptácie- prispôsobovania sa dieťaťa novým sociálnym podmienkam v prostredí materskej školy. Materská škola pre uľahčenie prechodu dieťaťa z rodiny a procesu adaptácie realizuje adaptačný program. Adaptačný program materskej školy obsahuje rôzne formy aktivít, ktoré uľahčujú prechod dieťaťa z rodiny do MŠ, vrátane rôznych foriem spolupráce s rodičmi s cieľom tento prechod uľahčiť- napr. informácie rodičom.

Spôsoby uľahčovania adaptácie dieťaťa v MŠ

Rodičia a učelia môžu uľahčiť adaptáciu dieťaťa v materskej škole viacerými spôsobmi:

- krátkodobými návštevami dieťaťa s rodičom v materskej škole ešte pred vstupom do materskej školy,
- konzultáciami a informačnými stretnutiami rodičov dieťaťa, riaditeľa a učiteľov triedy na začiatku jeho dochádzky do materskej školy,
- osobnou asistenciou rodiča svojmu dieťaťu pri prekonávaní adaptačných problémov v materskej škole.

Učiteľky zmierňujú a napomáhajú prekonávať sťaženu adaptáciu dieťaťa viacerými stratégiami:

- prejavmi záujmu učiteľa o dieťa napr. privítaním dieťaťa v triede podaním ruky, úsmevom, pohladením, vyjadrením potešenia z opätovného stretnutia,
- krátkym rozhovorom s dieťaťom o ponuke hier a činností s cieľom motivovať dieťa k nim,
- ranným kruhom, v ktorom môže dieťa komunikovať s inými deťmi a vyjadriť svoje myšlienky, pocity a názory voľne alebo k témam edukačných projektov,
- orientáciou na hrové záujmy dieťaťa, odpútaním pozornosti dieťaťa od prejavov negatívnych emócií, umožniť mu hrať sa hry, ktoré sú jeho obľúbené a v centre záujmu, ale hodnotným, pozitívnym spôsobom,
- nenútením dieťaťa, ale prostredníctvom zaujatia obsahom aj predmetnými súčasťami hry a činnosťami,
- relaxáciou dieťaťa - umožniť mu relaxovať, venovať sa sebe, keď to potrebuje na uvoľnenie negatívnych emócií v relaxačnom kútiku s vankúšmi a mäkkou podložkou,
- chválením dieťaťa za pozitívne prejavy správania a ochotu spolupracovať, hraním sa s inými deťmi,
- zabezpečením priestorov proti úrazu a úteku dieťaťa.

Adaptačný program MŠ je zákonným zástupcom dieťaťa zverejnený prostredníctvom vývesiek v priestoroch školy a na webovej stránke MŠ. S adaptačným programom MŠ sú oboznámení zákonní zástupcovia novoprijatých detí vopred pred nástupom do MŠ pedagogickými zamestnancami školy, ktorých deleguje riaditeľka MŠ. O forme adaptačného pobytu sa rozhodne v spolupráci so zákonnými zástupcami dieťaťa a prihliadnutím na individuálne osobitosti dieťaťa. Adaptačný plán a adaptačný hárok v spolupráci so zákonným zástupcom dieťaťa vypracováva triedna učiteľka. Zákonným zástupcom dieťaťa poskytujú informácie o priebehu adaptácie dieťaťa obe učiteľky v triede denne pri preberaní dieťaťa a v čase konzultačných hodín a odporúčajú rodičom ďalší postup v adaptácii na nasledovné dni. Učiteľky informujú rodičov o usporiadaní denných aktivít v MŠ v súvislosti s adaptáciou dieťaťa na prostredie školy. Triedna učiteľka úzko spolupracuje so zákonným zástupcom dieťaťa pri stanovaní dĺžky a formy pobytu s ohľadom na individuálne osobitosti dieťaťa.

Ak je zákonným zástupcom dieťaťa vydané písomné rozhodnutie o prijatí dieťaťa na adaptačný pobyt zákonný zástupca privádza dieťa do materskej školy postupne na jednu hodinu, dve a najviac štyri hodiny a po prevzatí dieťaťa z materskej školy zabezpečuje riadnu

starostlivosť o dieťa. Ak sa dieťa zadaptuje v materskej škole, môže dieťa po dohode zákonného zástupcu s riaditeľom pravidelne navštevovať materskú školu v dohodnutom čase. Riaditeľka MŠ v rozhodnutí o prijatí určí adaptačný pobyt dieťaťa v MŠ, riaditeľka školy pred ukončením adaptačného pobytu prerokuje na základe návrhu triedneho učiteľa predprimárne vzdelávanie dieťaťa v MŠ.

V prípade zníženej adaptačnej schopnosti dieťaťa a v záujme zdravého vývinu môže riaditeľka po prerokovaní so zákonným zástupcom rozhodnúť o prerušení dochádzky dieťaťa do materskej školy (na dohodnutý čas) alebo predčasnom ukončení predprimárneho vzdelávania v materskej škole.

Ako pomôcť dieťaťu pri vstupe do materskej školy

Vstup Vášho dieťaťa do MŠ je prvým krokom do spoločnosti. Táto udalosť prináša zmeny v živote dieťaťa, ale aj rodičov. Pobyt dieťaťa v materskej škole prináša nasledujúce zmeny pre dieťa- iný režim, prítomnosť iných detí, akceptovanie iných dospelých osôb, iná možnosť uspokojenia aktuálneho prania a pozornosť učiteľky sa zameriava na všetky deti. Prispôsobenie sa novým pomerom predstavuje pre dieťa istú záťaž.

Sú deti, ktoré si v novom prostredí zvykajú ľahšie. Tešia sa do materskej školy a veľmi ľahko nadväzujú kontakty s dospelými a deťmi v MŠ. Niektoré deti sa tešia do materskej školy, ale po prvých skúsenostiach odmietajú vstup do materskej školy a potrebujú čas na adaptáciu. Sú aj také deti, ktoré si len s ťažkosťami zvykajú na nové prostredie a vstup do materskej školy je pre ne nadmernou záťažou.

Proces prispôbovania sa na nové prostredie je individuálny, je závislý na individuálnych osobitostiach každého dieťaťa.

Nové skúsenosti dieťaťa v materskej škole ovplyvňujú správanie dieťaťa doma i v materskej škole.

1.týždeň - ORIENTAČNÝ

MŠ	DOMA
<ul style="list-style-type: none">✓ dieťa sa orientuje v novom prostredí MŠ,✓ získava informácie o novom prostredí,✓ pozoruje, nepokúša sa nadväzovať kontakty s ostatnými deťmi,✓ nezaujíma sa o aktivity detí,✓ nerozpráva o svojich zážitkoch,✓ nehrá sa intenzívne a vytrvalo,✓ rozpráva veľmi potichu	<ul style="list-style-type: none">✓ je uzavreté , zdržanlivé✓ je unavené hlukom a množstvom podnetov✓ relaxuje,✓ potrebuje spracovať dojmy a zážitky✓ obmedzuje obľúbené aktivity

AKO POMOCŤ DIEŤAŤU

UČITEĽKA	RODIČ
<ul style="list-style-type: none">✓ rešpektuje úlohu pozorovateľa dieťaťa,✓ podporuje konanie dieťaťa,✓ citlivo pristupuje ak dieťa plače,✓ podporuje u dieťaťa poznávanie pravidiel,✓ podporuje poznávanie prostredia MŠ✓ dieťa si môže ponechať obľúbenú hračku,✓ poskytne podporu pre pobyt s kamarátom alebo súrodencom,✓ ku koncu týždňa pripraví prítiažlivú aktivitu s pokračovaním v budúcom týždni	<ul style="list-style-type: none">✓ nelúči sa dlho s dieťaťom✓ (dlhé lúčenie dieťa zneisťuje a podporuje strach),✓ ak má možnosť ponechá dieťa v MŠ dopoludnia,✓ po návšteve MŠ nechá dieťa relaxovať,✓ nezaťažuje dieťa veľkými aktivitami (nákupy, prechádzky),✓ nezaťažuje dieťa životnými zmenami (sťahovanie, nezhody rodičov),✓ zosúladí denný režim doma a v MŠ✓ neprerušuje pobyt v MŠ

2. týždeň - OBDOBIE PRESADENIA SA

MŠ	DOMA
<ul style="list-style-type: none">✓ prvé pokusy o kontakt s rovesníkmi,✓ dieťa sa pokúša presadiť v skupine detí,✓ začína viac komunikovať,✓ pokúša sa upútať pozornosť všetkými prostriedkami,✓ hľadá ochranu u dospelých, ak má problémy s deťmi,✓ rýchlo sa unaví,✓ ľahko sa rozplače	<ul style="list-style-type: none">✓ pôsobí nevyrovnane,✓ často mení náladu,✓ pocit nespokojnosti, pocit mrzutosti,✓ odmietavosť, plačlivosť, únava✓ snaha o pozornosť

AKO POMOCŤ DIEŤAŤU

UČITEĽKA	RODIČ
<ul style="list-style-type: none">✓ podporuje poznávanie pravidiel,✓ podporuje poznávanie ľudí v MŠ,✓ podporuje poznávanie prostredia MŠ,✓ pomáha riešiť konflikty,✓ jednotné pôsobenie učiteľiek✓ dieťa si môže ponechať obľúbenú hračku, vec	<ul style="list-style-type: none">✓ neprerušuje pobyt v MŠ,✓ postupne predlžuje pobyt dieťaťa v MŠ nelúči sa dlho s dieťaťom,✓ nezaťažuje dieťa aktivitami,✓ podporuje priateľstvá z MŠ,✓ rešpektuje správanie dieťaťa

3. týždeň - UKLUDNENIE, VYROVNANIE

MŠ	DOMA
<ul style="list-style-type: none">✓ dieťa sa istejšie pohybuje v MŠ✓ prejavuje náklonnosť k deťom	<ul style="list-style-type: none">✓ je vyčerpané✓ rýchlo sa unaví

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zaujíma sa o aktivity detí ✓ napodobňuje detské vzory 	
--	--

AKO POMOCŤ DIETĎATU

UČITEĽKA	RODIČ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ podporuje aktivitu dieťaťa a poznávanie pravidiel, ✓ podporuje priateľstvá 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ neprerušuje pobyt v MŠ, ✓ predlžuje pobyt v MŠ ✓ podporuje priateľstvá z MŠ ✓ rešpektuje psychosomatickú záťaž dieťaťa.

Ako môžu pomôcť rodičia dieťaťu pred vstupom do MŠ

Rodičia môžu uľahčiť vstup dieťaťa do MŠ, tým že mu umožnia zbierať skúsenosti už predtým a pomôžu mu s požiadavkami vysporiadať sa postupne.

1. Vytváranie pohody doma.
2. Kvalitná citová väzba a tréning odlúčenia.
3. Umožnenie stretávať sa s rovesníkmi.
4. Zoznámenie dieťaťa s MŠ (napr. prechádzka k areálu MŠ)
5. Podporovanie psychickej a telesnej odolnosti a odolnosti voči stresu
6. Prispôsobenie denného režimu v MŠ.
7. Podporovanie osamostatňovania dieťaťa (napr. v sebaobsluhy - obliekaní, jedle, hygienických návykoch...)

Zo skúseností v materskej škole sa často stáva, že pre dieťa s menšou telesnou odolnosťou je pobyt záťažou a dieťa sa z dôvodu únavy, hluku a námahy stane menej odolné voči chorobám a často ochorie. Proces adaptácie sa potom po dlhšej neprítomnosti opakuje. Ak dieťa navštevuje materskú školu nepravidelne, je potom pre neho ťažšie dosiahnuť miesto v skupine. A proces adaptácie sa predlžuje. V záujme predchádzania chorobám a zvyšovaniu odolnosti dieťaťa je dobré v prvých týždňoch zvýšiť príjem vitamínov v prírodnej forme. Ak dieťa nie je zrelé na materskú školu, resp. rodina prechádza životnými zmenami (sťahovanie, rozvod, kríza vo vzťahoch, narodenie súrodenca) je možné vstup do materskej školy odložiť.

AKO POMÁHA MATERSKÁ ŠKOLA ADAPTÁCII DIEŤAŤA NA MŠ.

1. Umožnenie spoznávania prostredia MŠ.
2. Vytvorenie adaptačného plánu pre dieťa v spolupráci s rodičom.
3. Umožnenie prítomnosti rodiča v materskej škole s dieťaťom.
4. Po dohode s rodičom umožnenie predlžovania pobytu dieťaťa v MŠ bez prítomnosti rodiča.
5. Umožnenie dieťaťu vziať si obľúbenú hračku, vec.
6. Vytváranie príjemnej, pohodovej a priateľskej atmosféry.
7. Jednotný prístup učiteliek, vhodný výber metód a foriem práce s deťmi, prítiahlivé prostredie pre deti, zaujímavé aktivity
8. Rešpektovanie individuálnych osobitostí detí a partnerský vzťah s rodičmi

Sociálne skúsenosti dieťaťa v MŠ majú vplyv na poznávanie dieťaťa, na rozvoj komunikačných skúseností a na rozvoj osobnosti dieťaťa.

PRÍLOHY:

DOTAZNÍK O DIEŤATI

Dotazník o dieťaťi

Vážení rodičia,

sme veľmi radi, že Vaše dieťa bude navštevovať našu materskú školu. V záujme bezstresovej adaptácie a lepšieho spoznania Vášho dieťaťa, vyplňte nasledujúci dotazník. Tešíme sa na vzájomnú spoluprácu. Vopred ďakujeme.

(zakrúžkujte vybranú možnosť alebo doplňte)

Zákonný zástupca dieťaťa:

Priezvisko a meno dieťaťa:

Dátum a miesto narodenia:

Bydlisko:

Kontakt:

- Navštevovalo dieťa kolektívne zariadenie? áno – nie (ako dlho)
- Ktoré choroby dieťa prekonalo?.....
- Bolo dieťa liečené v nemocnici? áno – nie
- Uveďte dôvod:
- Utrpelo dieťa úraz? áno – nie

Uveďte aký, kedy:.....

- Trpí dieťa – častými horúčkami, angínami, nachladením, respiračnými ochoreniami, krvácaním z nosa, bolesťami hlavy (zakrúžkujte)

Doplňte iné:

.....

- Aké lieky dieťa užíva? (uveďte dôvod)
- Je pod odborným lekársnym dohľadom? (napr. Kardiológ, neurológ, imunológ,...).....
- Neurotické ťažkosti dieťaťa: pomočovanie, nespavosť, obhrýzanie nechťov, zajakavosť (doplňte, zakrúžkujte)
- Emocionálne ťažkosti dieťaťa: plačlivosť, bojazlivosť, agresivita, vzdorovitosť, ťažká prispôsobivosť (doplňte, zakrúžkujte)
- Problémy v správaní: nadmerná živosť, konfliktnosť (doplňte, zakrúžkujte)

.....

- Akú má dieťa slovnú zásobu, ako komunikuje s okolím? (používa len citoslovce napr. Ham-ham, brm,...; jednoduché vety...).....
- Ako dieťa nadväzuje kontakt s inými deťmi?.....
- Ako vyjadruje dieťa svoje potreby (hlad, smäd...)?.....
- Akým spôsobom upozorní, že chce cikať, kakať? Potrebu vykonáva na nočník alebo na záchod?.....
-
- Je samostatné v (doplňte, zakrúžkujte):

a) sebaobsluhy (obliekaní, obúvaní)

b) hygienických návykoch (umývaní, použití WC).....

Spáva dieťa doma popoludní? áno - nie

Odmieťa spánok v čase poludnia? áno - nie

Aký má Vaše dieťa rituál pri zaspávaní? (zaspáva s hračkou, cumľom, dospelým...).....

c) pri stolovaní- vie jesť samostatne lyžicou?

Používa lyžicu? áno - nie

Používa celý príbor? áno - nie

Odmieťa piť z pohára tekutinu? áno - nie

Pije doma z dojčenskej fľaše s cumľom? áno - nie

Oblúbený nápoj dieťaťa-čaj, voda,voda,mlieko,kakao,iné

• Má dieťa neoblúbené jedlá? áno -nie
Je dieťa vyberavé v jedle? áno - nie

• Je jedlo, ktoré odmieta? Ak áno- prečo?(negatívny zážitok, alergia...).....

• Má dieťa získanú alebo vrodenú chybu? (uvedte akú)

• Má dieťa chybu:

a) zraku áno - nie

b) sluchu áno – nie

• S kým dieťa v súčasnosti trávi najviac času?

• Aký je všeobecný temperament dieťaťa?

• Aké hry a činnosti doma rado vykonáva? (napr. Kreslenie, spev, čítanie, televízne programy, počítač, stavebnice, pomoc dospelým....)

• Má Vaše dieťa z niečoho strach? (napr. Vysávač, hmyz, hlasné zvuky....).....

• Má dieťa alergiu? áno - nie

ak áno, akú - druh

• Má dieťa alergiu na potraviny? áno - nie

ak áno, čo nesmie jesť (potvrdenie od lekára je potrebné)

- Iné upozornenia, oznámenia učiteľkám:

.....

- Adaptácia dododnutá na dobu (do 4 hodín denne,so stravou):.....
- Spôsob prevzatia dieťaťa z MŠ :
 rodič osobne.....
 splnomocnenie inej osoby staršej ako 10 rokov.....

Dátum:

Podpis zákonného zástupcu:

UČITEĽKA:

- **Výsledok adaptačného obdobia:**
 dieťa sa prispôsobilo.....
 neprispôsobilo z
 dôvodu.....
 vyžaduje/nevyžaduje individuálnu starostlivosť,v
 čom.....
 . spĺňa podmienky pre ďalšie zaškolenie.....